

Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Archeologie

Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a
te Heemskerk , Gemeente Heemskerk

Opdrachtgever

SGS Search Ingenieursbureau BV
dhr. Bas van Erp, Projectmanager
Meerstraat 2 5473 AA Heeswijk (N.Br)
T: 0882 146 600
M: 0610 123 845
E: bas.vanerp@sgs.com

Projectnummer

171684

Kenmerk

EKU/DIR/HAMA/171684

Eindredactie/kwaliteitscontrole
Drs. E.E.A. van der Kuijl

Paraaf

Datum

13-12-2017

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

Colofon

Opdrachtgever	SGS Search Ingenieursbureau BV
Project	Bureauonderzoek en Booronderzoek Archeologie Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Projectnummer	171684
Titel	Bureauonderzoek en Booronderzoek Archeologie Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk, Gemeente Heemskerk
Datum en versie	13-12-2017, versie 1.1 (concept)
Auteurs	Drs. E.E.A. van der Kuijl (landschap en archeologie) en ing. J.F.M. Rohling (boorstaten)
Kwaliteitscontrole	Drs. E.E.A. van der Kuijl (sr. KNA archeoloog)
Afbeelding voorzijde:	<i>Luchtfoto uit 2016 met het plangebied binnen het rode kader (Archis3)</i>

Inhoud

Samenvatting.....	4
1. Inleiding.....	6
1.1 Inleiding en onderzoekskader.....	6
1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek en booronderzoek	7
1.3 Werkwijze.....	7
1.4 Beleidskaders	7
1.5 Administratieve gegevens.....	10
2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel.....	11
2.1 Landschapsgenese.....	11
2.2 Historische ontwikkeling plangebied	14
2.3 Archeologische waarden.....	18
2.4 Archeologisch verwachtingsmodel en Synthese.....	19
3 Conclusie Bureauonderzoek.....	21
3.1 Conclusie	21
3.2 Selectieadvies.....	21
4 Resultaten van het Booronderzoek.....	22
4.1 Werkwijze Booronderzoek	22
4.2 Resultaten.....	22
5 Conclusie en aanbeveling	24
5.1 Conclusie	24
5.2 Selectieadvies.....	25
5.3 Voorbehoud	25
Gebruikte literatuur	26
Rapporten	26
Geraadpleegde websites	26
BIJLAGEN	27

Samenvatting

Hamaland Advies heeft in opdracht van SGS Search Ingenieursbureau BV te Heeswijk, een archeologisch onderzoek uitgevoerd aan de Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk. Aanleiding voor het onderzoek is de verkoop van de dagbestedingslocatie De Maere van de Hartekamp Groep. In verband met deze verkoop, staat de exacte ontwikkeling van de toekomstige koper nog niet vast. Daarom is er voor gekozen om het gehele perceel te onderzoeken. Het plangebied heeft derhalve een oppervlakte van 2.990 m².

In het bestemmingsplan Woongebied 1 heeft het plangebied de dubbelbestemming Waarde Archeologie. Hiervoor geldt dat een archeologisch onderzoek nodig is om archeologische waarden vast te stellen. Hierom is door Hamaland Advies een KNA conform bureauonderzoek uitgevoerd, waarbij een archeologische verwachtingsmodel is opgesteld.

Conclusie

Het bureauonderzoek toont aan dat er zich mogelijk archeologische vindplaatsen van alle perioden in het plangebied zouden kunnen bevinden. Er is een lage verwachting voor de periode de Bronstijd-Vroege Middeleeuwen vanwege de natte omstandigheden. Er geldt ook een lage verwachting voor de Tweede Wereldoorlog.

De qua diepte onbekende verstoringen in de bodem zijn afkomstig van de agrarische bewerking van de grond, de weg, sloten, grondophoging en door bebouwing van de 20^e eeuw. Nieuwe bodemingrepen, waaronder funderingen en heipalen, zullen potentieel aanwezige archeologische vindplaatsen uit alle perioden verstoren, maar zijn toelaatbaar indien zij minder dan 1% van het netto bouwoppervlak verstoren.

Hamaland Advies adviseert om een vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een inventariserend booronderzoek (verkennende fase) met 6 boringen per ha. Gerelateerd aan het plangebied van 2.990 m² zijn dit minimaal 5 boringen. Voor dit onderzoek is een PVA noodzakelijk, waarin de aanpak van het booronderzoek staat vermeld. Het Plan van Aanpak is op 23 oktober 2017 opgesteld en op 23 november 2017 goed gekeurd door de archeologisch adviseur van de gemeente (mw. drs. E. van Rooijen).

Uit het door Hamaland Advies uitgevoerd archeologisch bodemonderzoek is gebleken dat de bovenste meter van het bodemprofiel bestaat uit subrecent opgebrachte grond. Daaronder is de oorspronkelijke bodemopbouw aangetroffen tot de maximale boordiepte van 250 cm-mv, welke bestaat uit sterk siltig zand met schelpresten en onverteerde plantenresten. De top van dit pakket (Laagpakket van Walcheren) is omgeploegd/bewerkt voor landbouwdoeleinden, vermoedelijk in de Nieuwe Tijd en de Moderne Tijd, voorafgaand aan de bouw van de voormalige school. Er zijn echter geen aanwijzingen aangetroffen voor bodemvorming c.q. ont kalking of oudere cultuurlagen uit de Middeleeuwen of de Late Prehistorie.

Voorbehoud

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk wijst Hamaland Advies erop dat dit selectieadvies nog niet betekent dat reeds bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen namelijk eerst moeten worden beoordeeld door het bevoegd gezag, de Gemeente Heemskerk (mevr. E. Bot-Oostendorp) en diens archeologisch adviseur (NMErfgod, mevr. drs. E. van Rooijen), die vervolgens een besluit neemt of vervolgonderzoek wel of niet noodzakelijk is.

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het aantreffen dan wel vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen.

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (Erfgoedwet 1-7-2016, art. 5.10 en 5.11) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *“Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister”*. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort en de verantwoordelijke ambtenaar van de Gemeente Heemskerk.

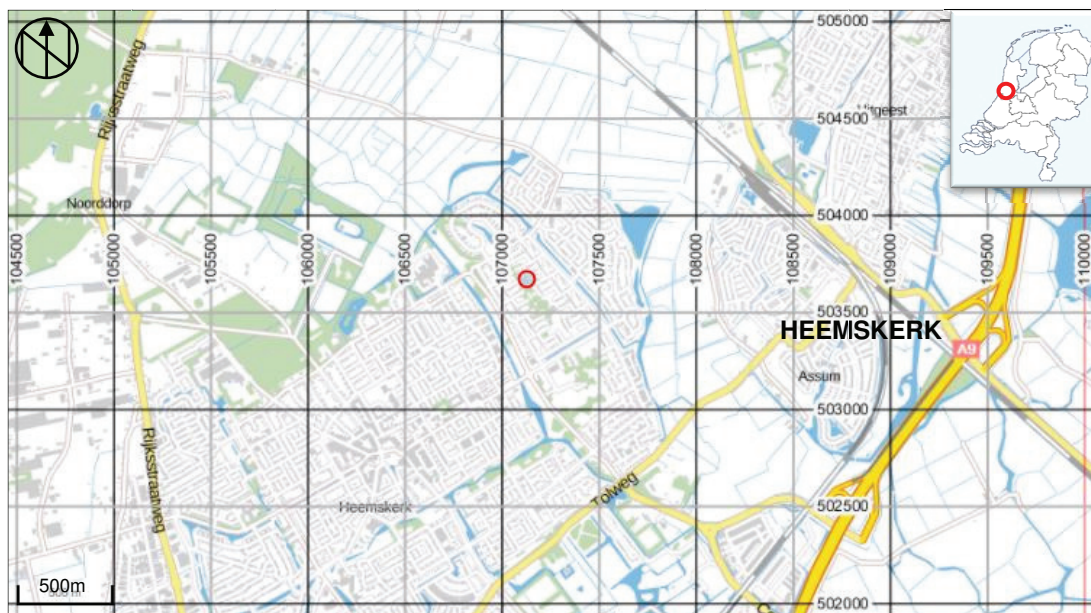
1. Inleiding

1.1 Inleiding en onderzoekskader

Hamaland Advies heeft in opdracht van SGS Search Ingenieursbureau BV te Heeswijk, een archeologisch onderzoek uitgevoerd aan de Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk (zie *Afbeelding 1* en *bijlage 1*). Aanleiding voor het onderzoek is de verkoop van de dagbestedingslocatie De Maere van de Hartekamp Groep.¹ In verband met deze verkoop, staat de exacte ontwikkeling van de toekomstige koper nog niet vast. Daarom is er voor gekozen om het gehele perceel te onderzoeken. Het plangebied heeft derhalve een oppervlakte van 2.990 m².²

In het bestemmingsplan Woongebied I³ heeft het plangebied de dubbelbestemming Waarde Archeologie 4. Hiervoor geldt dat een archeologisch onderzoek nodig is bij bodemingrepen groter dan 2.500 m² en dieper dan 40 cm-mv om archeologische waarden vast te stellen.⁴ Door de te verwachten overschrijding van de vrijstellingsgrens is door Hamaland Advies een KNA conform bureauonderzoek uitgevoerd, waarbij een archeologische verwachtingsmodel is opgesteld.

Het bevoegd gezag, de Gemeente Heemskerk (mevr. E. Bot-Oostendorp) en diens archeologisch adviseur (NMERfgoed, mevr. drs. E. van Rooijen) zal de resultaten van het onderzoek toetsen.

Afbeelding 1: Topografische kaart met plangebied binnen het rode kader (Archis3)

¹ Opgave Opdrachtgever en <https://www.hartekampgroep.nl/algemeen/contact/locaties/>

² Archis3

³ www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0396.BPwoongebiedI2010-VA01/

⁴ Artikel 26.3 bestemmingsplan Woongebied I

1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek en booronderzoek

Het doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verworven informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld.

De volgende vragen zullen, indien mogelijk, beantwoord worden:

- Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?
- Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn en zo ja welke en waar (welke diepte) en in welke vorm?

Het antwoord op deze vragen zal worden verwerkt in een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied, waarbij aangegeven zal worden of een nader onderzoek door middel van boringen of proefsleuvenonderzoek nodig zal zijn of niet.

- Is aanvullend veldonderzoek door middel van boringen en/of proefsleuvenonderzoek noodzakelijk?

Op basis van de antwoorden op deze vragen zal een voorstel worden gedaan of en welk vervolgonderzoek noodzakelijk is.

1.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (protocol 4002 Bureauonderzoek KNA, versie 4.0) en bestaat uit de volgende onderdelen:

1. afbakenen Plan- en plangebied, vermelden overheidsbeleid, vaststellen consequenties toekomstig gebruik (KNA-LSO1);
2. beschrijving van het huidig gebruik (KNA LSO2);
3. beschrijving van de historische situatie en de mogelijke verstoringen (KNA LSO3);
4. beschrijving van de bekende archeologische, ondergrondse bouwhistorische en aardwetenschappelijke kenmerken (KNA LSO4);
5. het opstellen van een specifieke verwachting en formulering onderzoeksstrategie (KNA LSO5).

Om tot een gefundeerd archeologisch verwachtingsmodel te komen is voor het onderzoek relevant bronnenmateriaal geraadpleegd. Door informatie uit verschillende invalshoeken samen te voegen ontstaat de mogelijkheid dwarsverbanden te leggen tussen de diverse brontypen en aan de hand hiervan een geïntegreerd archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. De gegevens voor het onderzoek zijn ontleend aan:

- Archis, het geautomatiseerde archeologische informatiesysteem voor Nederland
- geomorfologische, geologische, bodemkundig, topografisch en historisch kaartmateriaal;
- Cultuurhistorische hoofdstructuur van de Provincie Zuid-Holland
- archeologische rapporten en publicaties;
- Archeologie beleid in bestemmingsplannen Gemeente Heemskerk;
- relevante archeologische rapporten en publicaties;
- AWN.

Deze bronnen zijn geraadpleegd vanwege hun traceerbare gegevens en beschikbaarheid via het internet. Zie voor de specificatie van deze bronnen de voetnoten in de tekst, de literatuurlijst voor rapporten en geraadpleegde websites.

1.4 Beleidskaders

Rijksbeleid

In 1992 werd in Valletta door de Ministers van Cultuur van de bij de Raad van Europa aangesloten landen het 'Europees Verdrag inzake de bescherming van het Archeologisch Erfgoed', beter bekend onder de naam 'Verdrag van Malta', ondertekend. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is op 1 september 2007 in werking getreden. De nieuwe wet

heeft zijn beslag gekregen via een wijziging van de Monumentenwet 1988, aanpassingen in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en enkele andere wetten en met de invoering van de Wabo (2010). Met de nieuwe Wet op de Archeologische Monumentenzorg is het accent komen te liggen op het streven naar het behoud en beheer van archeologische waarden in de bodem (in situ) en het beperken van (de noodzaak van) archeologische opgravingen. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is tevens het principe 'de verstoorder betaalt'. Bij het voorbereiden van werkzaamheden die het bodemarchief kunnen verstoren (zoals de aanleg van een weg, een nieuwe woonwijk, een bedrijventerrein), dient onderzocht te worden of daardoor archeologische resten verstoord kunnen worden. Als uit het onderzoek blijkt dat er archeologische waarden aanwezig zijn en deze niet ter plaatse behouden kunnen blijven, dan dient de initiatiefnemer van het werk de kosten te dragen die gepaard gaan met het opgraven en conserveren van de plaats. Met de introductie van de nieuwe wet zijn de kerntaken en bestuurlijke verantwoordelijkheden van gemeenten veranderd. Eén van de belangrijkste consequenties is, dat gemeenten een centrale rol is toegekend in de bescherming van archeologisch erfgoed. In de wet is bepaald, dat gemeenten door inzet van een planologisch instrumentarium het archeologisch belang dienen te waarborgen.

Bescherming van het archeologisch erfgoed kan onder meer vorm krijgen door in bestemmingsplannen regels ter bescherming van bekende en te verwachten archeologische waarden op te nemen. In de regelgeving is vastgelegd dat in het kader van een omgevingsvergunning van de aanvrager geëist kan worden dat hij een rapport overlegt waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein voldoende is vastgesteld. Voor de toetsing van archeologische waarden is een archeologisch bestel ontwikkeld, waarmee de archeologische waarde van een terrein bepaald kan worden door middel van een getrappt systeem van onderzoek. In het kader van het vrijstellingsbesluit volstaat in eerste instantie een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek; karterende fase (IVO-O).

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van toepassing. De Erfgoedwet harmoniseert bestaande wet- en regelgeving, schrapt overbodige regels en legt de verantwoordelijkheid voor de bescherming van het cultureel erfgoed zoveel mogelijk bij het erfgoedveld zelf: musea, collectiebeheerders, archeologen, eigenaren en overheden. Bepaalde onderdelen van de wettelijke bescherming van het cultureel erfgoed verhuizen naar de nieuwe Omgevingswet. De vuistregel hierbij is: duiding van erfgoed in de Erfgoedwet, omgang met erfgoed in de fysieke leefomgeving in de Omgevingswet

Provinciaal Beleid

De provincie is vanuit de Ontgrondingwet (artikel 5, lid 2), Wet Milieubeheer (artikel 1.2.) en de Provincie Wet (artikel 145) het bevoegde gezag inzake archeologie. Bij milieueffectrapportages (MER) en Strategische Milieu Beoordelingen (SMB) kan afhankelijk van de ligging en omvang van het plan zowel het Rijk, provincie als gemeente optreden als bevoegd gezag. Het archeologiebeleid van de provincie Noord-Holland richt zich op het bewaren van het erfgoed in de bodem (*in situ*). De provincie streeft ernaar het behoud als afwegingscriterium mee te laten wegen, zowel in de provinciale ruimtelijke plannen als in de plannen die zij toetst. De locatie van de meeste archeologische vindplaatsen is onbekend, omdat deze plekken veelal onder het maaiveld verborgen liggen. Om deze waarden te beschermen streeft de provincie ernaar deze overblijfselen zo vroeg mogelijk in de planontwikkeling door een archeologisch vooronderzoek te lokaliseren en waarderen. Bij toetsing door provincie wordt nagegaan of bij de planvorming voldoende archeologisch vooronderzoek is verricht. Wanneer behoud in situ niet mogelijk is, wordt allereerst vastgesteld of de aantasting van de archeologische waarden onvermijdelijk wordt geacht. De provincie is van mening dat er een zwaarwegend maatschappelijk belang in het geding moet zijn, wil de aantasting als onvermijdelijk worden aangemerkt. Daarnaast moet worden vastgesteld of er redelijkerwijs geen alternatieve oplossingen voorhanden zijn. Indien de aantasting onvermijdelijk is dient de informatie van het bodemarchief te worden veiliggesteld door middel van een wetenschappelijk verantwoord onderzoek, uitgevoerd volgens algemeen geldende normen/richtlijnen van de beroepsgroep (Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, KNA, versie 4.0).

Met de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (per 1 september 2007) zijn gemeenteraden verplicht om bij de vaststelling van hun bestemmingsplan rekening te houden

met in de grond aanwezige en verwachte archeologische monumenten. In de praktijk betekent dit dat er archeologisch vooronderzoek dient te worden uitgevoerd bij de voorbereiding van een bestemmingsplan. Terreinen die beschermd zijn via de Monumentenwet of via een provinciale of gemeentelijke monumentenverordening moeten op de verbeelding/plankaart aangeduid zijn. Eveneens adviseert de provincie Noord-Holland de gemeenten aan gebieden via het bestemmingsplan te beschermen waarvoor de aanwezigheid van de archeologische waarden nog niet vaststaan, maar die wel een hoge archeologische verwachting hebben. Deze gebieden kunnen aangewezen worden als archeologisch waardevol gebied. In ieder bestemmingsplan moeten ter bescherming van de archeologische waarden regels/voorschriften worden opgenomen. Via een omgevingsvergunning kunnen voor het uitvoeren van activiteiten/werkzaamheden die schadelijk kunnen zijn voor het archeologische erfgoed, voorwaarden worden verbonden. In voorkomende gevallen wordt in het bestemmingsplan voor archeologie een dubbelbestemming opgenomen en wordt aangegeven dat een archeologisch bodemonderzoek dient te worden overgelegd.

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van toepassing. De Erfgoedwet harmoniseert bestaande wet- en regelgeving, schrapt overbodige regels en legt de verantwoordelijkheid voor de bescherming van het cultureel erfgoed zoveel mogelijk bij het erfgoedveld zelf: musea, collectiebeheerders, archeologen, eigenaren en overheden. Bepaalde onderdelen van de wettelijke bescherming van het cultureel erfgoed verhuizen naar de nieuwe Omgevingswet. De vuistregel hierbij is: duiding van erfgoed in de Erfgoedwet, omgang met erfgoed in de fysieke leefomgeving in de Omgevingswet."

Gemeentelijk beleid

Met de invoering van de Wet op de archeologische monumentenzorg in 2007 is de verantwoordelijkheid voor het bodemarchief gedelegeerd aan gemeenten. Gemeente Heemskerk treedt daarom op als bevoegd gezag. Op 17 december 2009 is de Beleidsnota archeologie gemeente Heemskerk 2009 vastgesteld. In deze nota zijn diverse actiepunten geformuleerd om het archeologiebeleid in de gemeente Heemskerk te implementeren. Alle bestemmingsplannen zijn geactualiseerd en voor het hele grondgebied van de gemeente Heemskerk is de dubbelbestemming archeologie opgenomen. Hierdoor maakt archeologie deel uit van de reguliere werkprocedures. In de jaren 2008 tot en met 2010 zijn er aparte nota's gemaakt voor het Monumentenbeleid (2008), Archeologiebeleid (2009) en Cultuurbeleid (2010). Gezien de grote samenhang tussen en overlap in deze drie notities is er gekozen voor het integraal opstellen van een breed cultuurbeleid en dit in één document te vervatten: het Plan van aanpak cultuurbeleid 2015-2018 'Cultuur, het creatieve hart van Heemskerk'.

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
 Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

1.5 Administratieve gegevens

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Opdrachtgever			SGS Search Ingenieursbureau BV								
Projectnaam			Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a								
Uitvoerder, Beheer en plaats documentatie			Hamaland Advies, Ambachtsweg 9b, 7021 BT Zelhem								
Bevoegd gezag			Gemeente Heemskerk								
Provincie, Gemeente, Plaats			Zuid-Holland, Heemskerk, Heemskerk								
Adres en Toponiem			Prof. van Doesschatestraat 199a								
Kaartblad			25W								
x, y coördinaten ⁵											
NO	107.118, 503.716		NW	107.078, 503.693		ZO	107.152, 503.666		ZW	107.109, 503.641	
Hoogte plangebied ⁵				0,40 m+NAP							
CMA/AMK Status en nr. ⁵				n.v.t.							
Kadastrale gegevens ⁵				Heemskerk, Sectie B perceel 1523							
Archis Onderzoekmeldingsnummer				4571343100							
Oppervlakte plangebied/ onderzoeksgebied				2.990 m²							
Huidig grondgebruik ⁵				dagverblijf en erf							
Toekomstig grondgebruik ⁵				dagverblijf en erf							
Geomorfologie ⁵ extrapolatie				2M31 binnendelta-vlakte							
Bodemtype ⁵ extrapolatie				pMn82C kalkarme leek/woudeerdgrond							
Grondwatertrap ⁵ extrapolatie				III GHG ⁶ <40 cm-mv, GLG ⁷ 80-120 cm-mv							
Geologie ⁸				Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren op Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer, Laag van Velsen op Formatie van Nieuwkoop, Basisveen op Formatie van Boxtel							
Periode				Midden-Neolithicum t/m Nieuwe Tijd							

⁵ Archis3

⁶ GHG: gemiddeld hoogste grondwaterstand (winter)

⁷ GLG: gemiddeld laagste grondwaterstand (zomer)

⁸ Geologische kaart 1:50.000

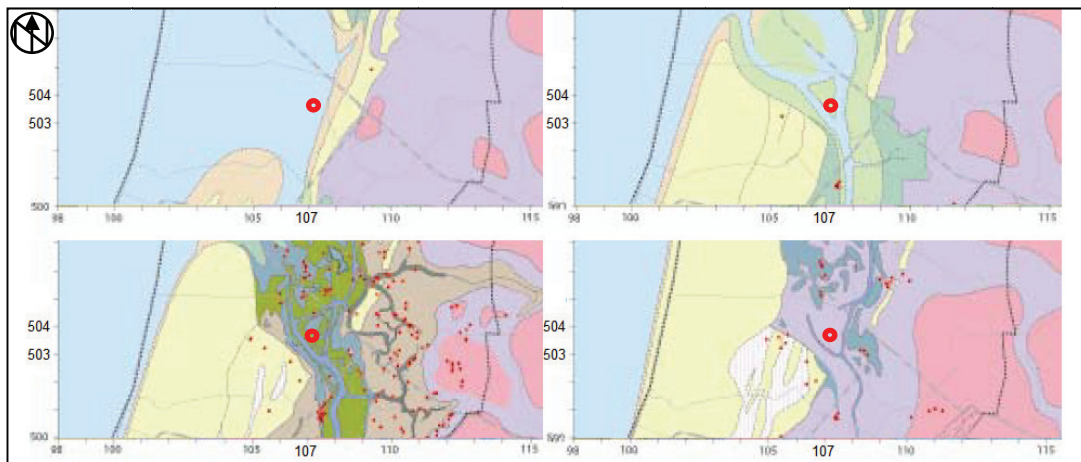
2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel

2.1 Landschapsgenese

Geologie

Het plangebied ligt in het noordelijk zeekeleigebied.⁹ Dit gebied is ontstaan gedurende het Holocene (circa 11.755 jaar geleden tot heden). In de diepere ondergrond bevinden zich afzettingen uit de laatste ijstijd, het Weichselien (115.000 – 11.755 jaar geleden). Deze afzettingen bestaan uit dekzand, dat wordt gerekend tot de Formatie van Bortel. Ze liggen op grote diepte (-22 tot -20 meter t.o.v. NAP)¹⁰. In de nabijheid van het plangebied is de diepte van het dekzand op ca. 21 m-NAP aangetroffen).¹¹

Het plangebied ligt ten noordoosten van de strandwal, waarop het oude centrum van Heemskerk ligt. Vanaf 2.500 voor Chr. zijn de strandwallen in het gebied ontstaan. De geologische ondergrond van het plangebied bestaat uit zand- en kleiafzettingen die zijn ontstaan door getijdeninvloeden van de Noordzee en door het uitgebreide geulensysteem van het Oer-IJ estuarium. Het Oer-IJ estuarium stond met het oorspronkelijke zeegat bij Castricum in verbinding. Na verlanding van de geulen bleven de zandige, zavelige afzettingen in de vorm van kreekkruggen in het plangebied ontstaan. Het plangebied belandt uiteindelijk midden in een eutroof kustgebied met voornamelijk rietveen (zie *Afbeelding 2*).

Afbeelding 2: Paleogeografische kaarten binnen het Oer-IJ estuarium uit de Archeologische Kennisinventarisatie, met het plangebied in de rode cirkel (AKI, Lange et al., 2004)
Het plangebied ligt linksboven in de Noordzee (Lichtblauw), Rechtsboven op platen en slikken (lichtgroen), linksonder in een voormalig kreek-oeverwalsysteem en rechtsonder in een eutroof kustgebied met voornamelijk rietveen.

Door deze geologische ontwikkeling zijn in het plangebied op het dekzand achtereenvolgens van beneden naar boven, Formatie van Nieuwkoop, Basisveen met daarboven kleilagen van de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer, Laag van Velsen en uiteindelijk de klei en zandlagen van de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren.

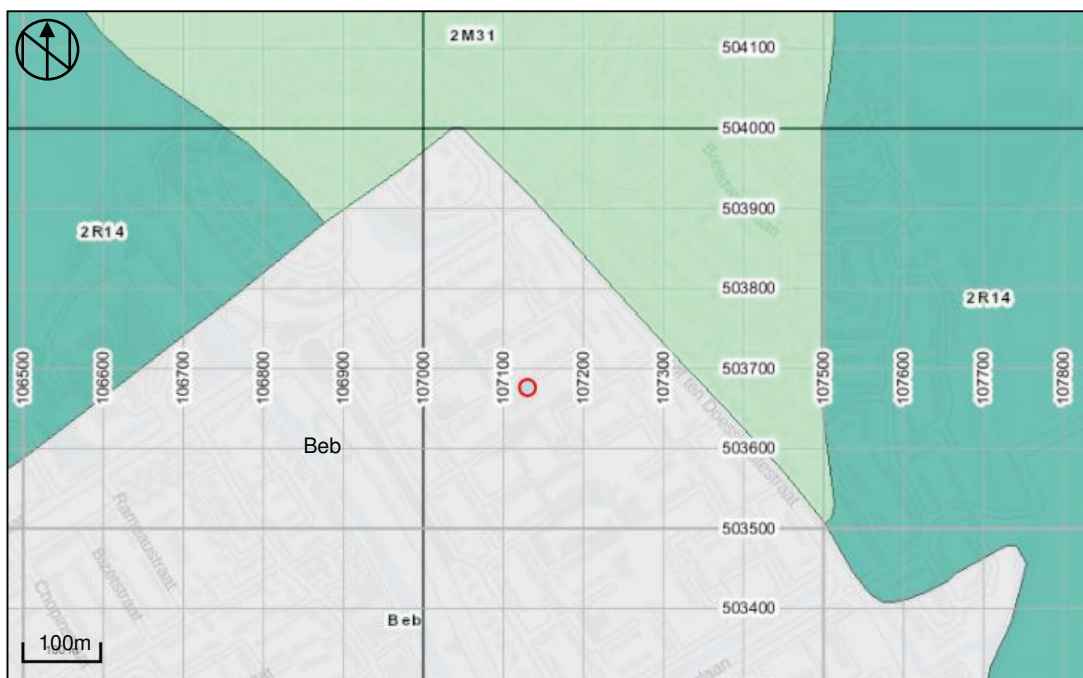
⁹ Archis3

¹⁰ Archis3

¹¹ Dinoloketboring B19C0765, zie ook paragraaf 'Bodemloket en Dinoloket'

Geomorfologie

Op de geomorfologische kaart¹² is het plangebied vanwege de ligging in de bebouwde kom niet gekarteerd. Extrapolatie van gegevens buiten de bebouwde kom en de paleogeografische kaart typeert het plangebied het meest waarschijnlijk als binnendelta-vlakte (+/- klei/zand) (2M31, *Afbeelding 3*) op de rand van een zee-erosiegeul. Dit vanwege haar ligging op de paleogeografische kaart op platen en slikken (kaartje rechtsboven *Afbeelding 2*).

Afbeelding 3: Uitsnede uit de geomorfologische kaart met het plangebied binnen het rode kader. (Archis3)
2M31: Binnendelta-vlakte (+/- klei/zand) 2R14: Zee-erosiegeul Beb: bebouwde kom

Bodem

Op de bodemkaart¹³ is het plangebied niet gekarteerd vanwege de ligging in de bebouwde kom. Extrapolatie van gegevens buiten de bebouwde kom en de geomorfologie typeert het plangebied als kalkarme leek/woudeerdgrond (pMn82C). In de omgeving liggen kalkhoudende vlakvaaggronden (Zn50A, geel) en moerige eerdgronden met zavel- of kleidek en moerige tussenlaag op zand (kWz, blauw, zie *Afbeelding 4*).

¹² Archis3

¹³ Archis3

Afbeelding 4: Uitsnede uit de bodemkaart met het plangebied binnen het rode kader (Archis3)
pMn82C: kalkarme leek/woudeerdgrond Zn50A: kalkhoudende vlakvaaggronden kWz: moerige
eerdgronden met zavel- of kleidek en moerige tussenlaag op zand
II/III: grondwatertrap

Grondwater

Het plangebied heeft op de bodemkaart¹⁴ (zie Afbeelding 4) bij een kalkarme leek/woudeerdgrond een grondwatertrap III met een gemiddeld hoogste grondwaterstand (winter) van minder dan 40 cm-mv en een gemiddeld laagste grondwaterstand (zomer) tussen de 80 en 120 cm-mv.

Hoogte

Het plangebied heeft op het actuele hoogtebestand Nederland¹⁵ een maaiveldhoogte van ca. 0,40 m+NAP. Er zijn in de omgeving geen grote hoogteverschillen te constateren op de hoogtekaart.

Vanwege de kleine hoogteverschillen en de daardoor zeer slecht te onderscheiden kleurverschillen, is de hoogtekaart niet afgebeeld.

Aangenomen mag worden dat de hoogte door de geplande ingrepen, mede door de ligging in de bebouwde kom, niet of nauwelijks veranderd. De details van de grondbalans zijn door de verkoopplannen en geen concrete ontwikkelingsplannen op dit moment nog niet bekend.

Bodemloket en Dinoloket

Het bodemloket¹⁶ geeft inzicht in maatregelen die de afgelopen jaren getroffen zijn om de bodemkwaliteit van de omgeving in kaart te brengen (bodemonderzoek) of te herstellen (bodemsanering). Voor het plangebied zijn geen vermeldingen opgenomen. Dat betekent dat er

¹⁴ Archis3

¹⁵ Archis3

¹⁶ www.bodemloket.nl

geen informatie voorhanden is en er nog geen bodemonderzoek heeft plaatsgevonden om de vervuiling vast te stellen.

Het project bevindt zich nog in de ontwerpfase. Daarom zijn nog geen actuele milieutechnische- en geotechnische rapporten voorhanden bij de opdrachtgever. Uit de raadpleging van het Dinoloket¹⁷ blijkt dat zich boring B19C1488 met een onbekende datum, 200 meter ten oosten van het plangebied, aan de hoofdverbinding van de Prof. Van Doesschatestraat. Deze boring heeft RD-coördinaten 107.355/503.649 en heeft een maaiveldhoogte van 1,00 m-NAP, zo'n 140 cm onder het niveau van het plangebied. De bodem bestaat uit een bouwvoor van fijn zand van 15 cm. Daaronder is tot boordiepte op 6,00 m-mv, fijn kleiig zand aanwezig behorende bij de Formatie van Naaldwijk, laagpakket van Walcheren.

Een diepe boring tot 49,70 m-mv is in 1984 gezet aan een doodlopende weg langs de Nekslot ten noorden van de Mozartstraat. De boring heeft nummer B19C0765, RD-coördinaten 106.730/503.800 en heeft met maaiveldhoogte van 0,60 m-NAP een 1 meter lagere ligging als het plangebied. In de boring zijn klei en zandlagen van de Formatie van Naaldwijk, laagpakket van Walcheren, tot 18,95 m-mv aangetroffen. Daaronder zijn van 18,95-20,26 m-mv de kleilagen van de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer, Laag van Velsen aanwezig. Er is een 43 cm dun laagje veen aanwezig (Formatie van Nieuwkoop, Basisveen) op een diepte van 20,26-20,69 m-mv. Het pleistocene fijne zand van de Formatie is aangetroffen op 20,69 m-mv (20,09 m-NAP).

Vanwege het verschil in hoogte tussen het de genoemde boringen en het plangebied is in het plangebied waarschijnlijk een antropogene ophooglaag aanwezig van ca. 1,00 meter. Dit zal door boringen moeten worden aangetoond.

2.2 Historische ontwikkeling plangebied

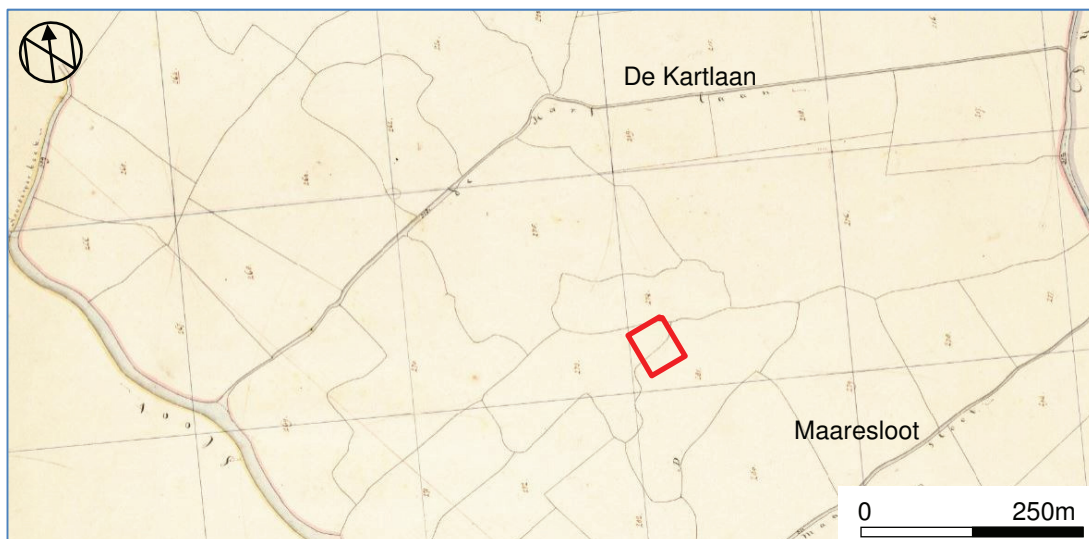
In Heemskerk zijn al sporen van bewoning aangetroffen die dateren van 600 tot 300 jaar voor Christus. De naam Heemskerk komt in verbasterde vorm voor de eerste keer voor in een oorkonde uit 1063, de zogenaamde akte van Echternach. Heemskerk wordt dan geschreven als Hemezenkirya. In de loop van de eeuwen heeft men Heemskerk op veel verschillende manieren geschreven en uiteindelijk is daar de naam Heemskerk uit ontstaan. De eerste bewoning vond plaats op de 'geest' van Heemskerk, een zandbank die door de terugtrekking van de Noordzee en de vorming van de jonge duinen droog kwam te liggen. De geestgrond is nog steeds duidelijk zichtbaar, zowel in het stratenpatroon als op de gemeentekaart. Aan de zuidkant loop de Kerkweg en aan de Noordkant de Oosterweg. De oostelijke punt van de geest is tevens het middelpunt van het dorp en de locatie waar de dorpskerk staat. De westelijke punt eindigt bij de Rijksstraatweg bij het buurtschap Noorddorp. Op de geest zijn sporen en aardewerk aangetroffen uit zowel de Merovingische- als de Karolingische periode (vroege Middeleeuwen).¹⁸

Informatie historische kaarten

Voor het plangebied zijn geen gedetailleerde kaarten van vóór 1828 aanwezig. Op de kaart van Blaeu uit 1645 ligt het plangebied ten noordwesten van de kern van Heemskerk en ten zuidoosten van 't Huys te Marquet (zie Afbeelding 5).

¹⁷ <https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>

¹⁸ <http://awn-beverwijk-heemskerk.nl> Heemskerk MCV 2012

Afbeelding 6: Uitsnede uit het minuutplan van 1811-1832 met de globale locatie van het plangebied binnen het rode kader (<http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl>).

Op de Militaire Topografische kaart van 1860, het eerste Bonneblad en de tussenliggende bonnebladen en topografische kaarten tot 1971 blijft het plangebied weiland in de Heemskerker Broekpolder (zie Afbeelding 7 voor 1900, zie Afbeelding 8 voor 1951). In het plangebied is een oude sloot aanwezig.

In 1971 is de wijk De Maer en het plangebied ontwikkeld. De agrarische grond is verkaveld, de sloot is gedempt en er is een school gerealiseerd op het zuidelijk deel van het plangebied (zie Afbeelding 9).

Afbeelding 7: Uitsnede uit het Bonneblad van 1900 met het plangebied binnen het rode kader (www.Archis3.nl)

Afbeelding 8: Uitsnede uit het Bonneblad van 1951 met het plangebied binnen het rode kader (www.topotijdreis.nl)

Afbeelding 9: Uitsnede uit de topografische kaart van 1971 met het plangebied binnen het rode kader (www.topotijdreis.nl)

Bouwhistorische waarden

Historische kaarten geven aan dat het plangebied landelijk gebied is geweest tot 1971. Vanaf 1971 is het zuidelijk deel bebouwd. Het schoolgebouw dat toen is gerealiseerd is hedentendage nog aanwezig. De 20^e eeuwse bouwhistorische waarden zijn daarmee nog aanwezig.

Tweede Wereldoorlog

De Tweede Wereldoorlog heeft noemenswaardige gevolgen gehad voor het plangebied. Het ligt op de Indicatieve Kaart Militair Erfgoed²¹ in een algemene bijna geheel Nederland omvattende zone, waar resten kunnen worden verwacht van kleinere objecten en structuren zoals crashlocaties, veldgraven en onderduikhollen. Er is derhalve een lage verwachting op archeologische resten uit de Tweede Wereldoorlog.

²¹ www.dotkadata.com, www.ikme.nl

Er is voor het plangebied geen historisch onderzoek uitgevoerd naar mogelijke aanwezigheid van explosieven. De verwachting hierop is echter laag, omdat in het plangebied in de Tweede Wereldoorlog geen gevechtshandelingen hebben plaatsgevonden.

2.3 Archeologische waarden

Binnen het plangebied is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd²². In een straal van 500 m rondom het plangebied zijn in Archis3 de volgende onderzoeken en vondsten geregistreerd (zie *Afbeelding 10*).

2093586100/2099507100:

400 meter ten westen van het plangebied, is in 2005 (rapport definitief in 2007), door het Amsterdams Archeologisch Centrum (UvA)²³ aan de Mozartstraat een bureauonderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Bij twee proefsleuven was de grond diep verstoord en konden de archeologische waarden in zijn geheel niet meer worden waargenomen. Op basis van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.

2072996100/ 2099491100:

400 meter ten westen van het plangebied, is in 2005 (rapport definitief in 2007), door het Amsterdams Archeologisch Centrum (UvA)²⁴ aan de Chopinstraat een bureauonderzoek en een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Binnen het plangebied bleek de verstoring door eerdere grondwerkzaamheden gering. Uit het veldonderzoek aan de Chopinstraat bleek de vondsten- en sporendichtheid laag. In de relatief onverstoorde afzettingen werd een klein aantal sporen aangetroffen. Het betreft enkele paalgaten uit de Romeinse periode. De verwachting dat er bewoningssporen in het overige, niet-onderzochte deel aanwezig zijn is laag. In het oostelijke deel van het plangebied is de bodem plaatselijk tot circa 0,80 m geroerd. Hier zijn geen archeologische sporen en vondsten meer aangetroffen. Op basis van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek wordt geadviseerd om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren.

Beide bovengenoemde onderzoek aan de Mozartstraat en Chopinstraat zijn in één rapportage verwoord.²⁵

2931060100:

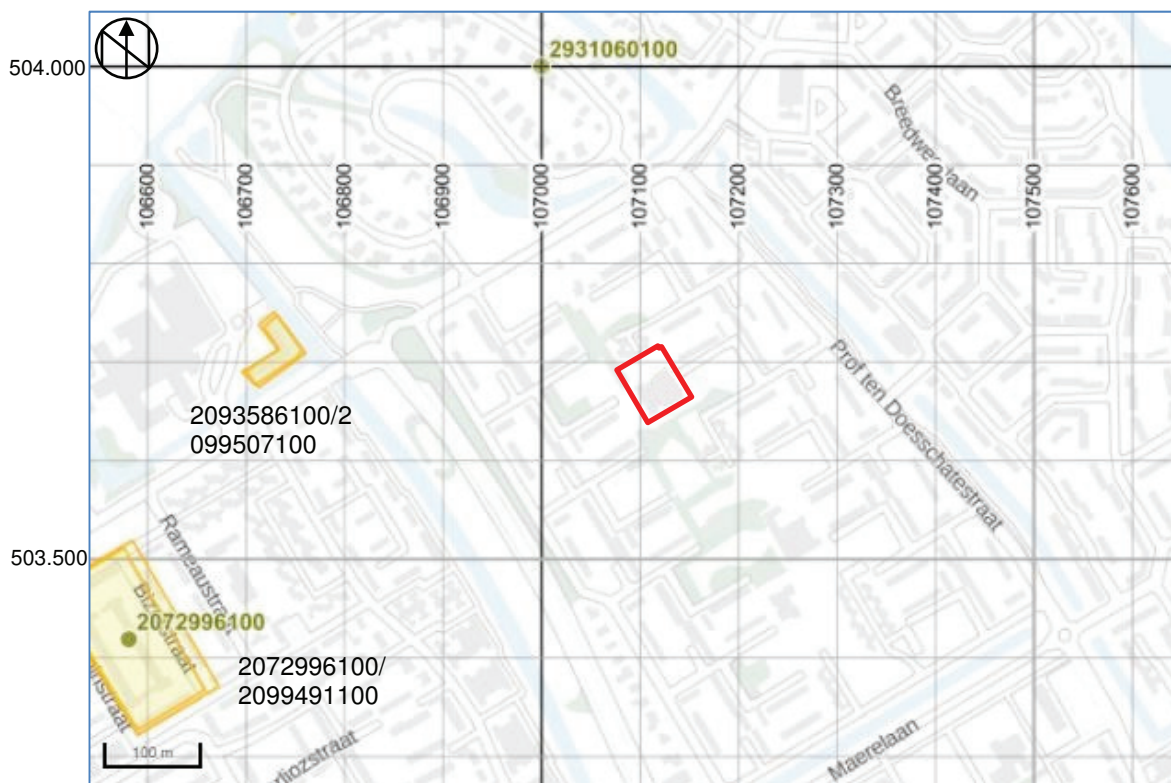
Bij Huis Marquette, 400 m ten noordnoordwesten van het plangebied, is een Romeinse munt gevonden bij de aanleg van P.E.N.-kabel te Uitgeest. De munt dateert van 318 nC.

²² Archis3

²³ Lange, 2007

²⁴ Lange, 2007

²⁵ Lange, 2007

Afbeelding 10: Uitsnede uit de kaart met Archis onderzoeksmeldingen en twee vondstmelding (•), met het plangebied binnen het rode kader. (Archis3)

Informatie AWN

Via de AWN²⁶ is (nog) geen aanvullende informatie over het plangebied verkregen. De informatie wordt, indien alsnog verkregen, bij de definitieve versie verwerkt.

2.4 Archeologisch verwachtingsmodel en Synthese

Op grond van de bekende geologische, landschappelijke, aardkundige, archeologische en historische gegevens in en rond het plangebied kan de archeologische verwachting worden bepaald.

In het bestemmingsplan Woongebied 1²⁷ heeft het plangebied een dubbelbestemming met een archeologische verwachting 4. Uit het plangebied zijn nog geen archeologische waarden bekend. Het plangebied ligt niet op terreinen die op de Cultuurhistorische Waardenkaart zijn gemarkeerd als historisch-geografisch of historisch (stede)bouwkundig waardevol gebied. Op de hoger gelegen strandwal van Heemskerk zijn vindplaatsen vanaf de Bronstijd en mogelijk ouder bekend. In de lagere delen van het landschap, zoals in het plangebied (op de strandvlakten aan weerskanten van de strandwal en binnen het verlande geulenstelsel), zijn prehistorische nederzettingssporen in het dekzand pas beneden de 20 m-mv aanwezig. Deze liggen daarmee buiten bereik van de geplande bodemingrepen (tot maximaal circa 2,5 m-mv voor funderingen en/of kelders). Wel zal het palenplan de diepere bodemniveaus verstoren. Een bodemverstoring door palen die niet meer bedraagt dan 1% van het netto bouwoppervlak wordt in de archeologie als toelaatbaar gezien.

- *Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?*

²⁶ Email 19-10-2017

²⁷ www.ruimtelijkeplannen.nl

Uit archeologische en geologische boringen in de omgeving is te herleiden dat binnen het plangebied waarschijnlijk een antropogene ophooglaag aanwezig is van ca 1,00 m. Daaronder is tot 19,95 m-mv fijn kleig zand aanwezig behorende bij de Formatie van Naaldwijk, laagpakket van Walcheren. Daaronder zijn van 19,95-21,26 m-mv de kleilagen van de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer, Laag van Velsen aanwezig. Er is waarschijnlijk een ca. 40 cm dun laagje veen aanwezig (Formatie van Nieuwkoop, Basisveen) op een diepte van 21,26-21,66 m-mv. Het pleistocene fijne zand van de Formatie van Bortel zal naar verwachting aangetroffen worden op ca. 21,66 m-mv (21,06 m-NAP).

Door de verkaveling en de sloten, de weg, de agrarische bewerking van de grond, de antropogene ophoging en de gedeeltelijke bebouwing op heipalen, is er een mogelijke verstoring opgetreden. Onbekend is hoe diep deze verstoring aanwezig is. In de omgeving is de verstoorde laag tot ca. 80 cm-mv waargenomen.

- *Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn?*

In - en in de omgeving van het plangebied is sprake van een binnendelta-vlakte op dekzand. Archeologische sporen en vondsten hebben daarom betrekking op sporen van prehistorische vindplaatsen en op agrarisch landgebruik en mogelijke rituele deposities van latere perioden. De conservering van de sporen in de lagergelegen delen van het estuarium is, door de natte omstandigheden goed. De verwachte sporen- en vondstendichtheid wordt als laag ingeschat.

De gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied is opgenomen in tabel 3. Indien er archeologische vindplaatsen aanwezig zijn in het plangebied, dan komen deze direct in of onder de antropogene ophooglaag voor, in de oorspronkelijke bouwvoor en in de zand/kleilagen van de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren (Zie Tabel 3). Diepere bodemlagen worden voorts nog niet verstoord door de te verwachten bodemingrepen (tot maximaal 2,5 m-mv).

Tabel 3: Archeologische verwachting

Periode	Verwachting	Verwachte vindplaatstypen	Verwachte grondlaag (diepte)
Tweede Wereldoorlog	Laag	crashlocaties, veldgraven en onderduikhollen	in of direct onder de bouwvoor en de antropogene ophoging tot ca. 0,50/1,00 m-mv
Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	Middelhoog	Restanten van weg, oude ontginningen, verkavelingen, sloten	in of direct onder de bouwvoor en in het fijne kleig zand van de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren tot 19,95 m-mv
Vroege Middeleeuwen, Romeinse Tijd	Laag	Nederzettingsterreinen en begravingen.	in het fijne kleig zand van de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren tot 19,95 m-mv
Bronstijd en IJzertijd	Laag	Jachtkampen en extractiekampen	in de klei van de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer, Laag van Velsen van 19,95-21,26 m-mv.
Paleolithicum-Neolithicum	Middelhoog	Nederzettingsterreinen, jachtkampen, haardplaatsen, vuursteenconcentraties en vuursteenstrooiingen.	Top van de C-horizont vanaf In de zandlagen dieper dan 21,09 m-mv

- *Is aanvullend onderzoek noodzakelijk?*

Ja. Door nieuwe nog onbekende bodemingrepen zullen potentieel aanwezige archeologische vindplaatsen verstoord worden. Om de mate van intactheid van de bodemopbouw en de aanwezigheid van oude bewoningslagen te traceren zullen verkennende boringen in het plangebied worden gezet. Verkennende boringen zijn in principe niet geschikt voor het opsporen van vindplaatsen en kleinschalige fenomenen zoals (urnen)graven, waterputten en standsporen.

3 Conclusie Bureauonderzoek

3.1 Conclusie

Het bureauonderzoek toont aan dat er zich mogelijk archeologische vindplaatsen van alle perioden in het plangebied zouden kunnen bevinden. Er is een lage verwachting voor de periode de Bronstijd en de Vroege Middeleeuwen vanwege de natte omstandigheden. Er geldt ook een lage verwachting voor de Tweede Wereldoorlog.

De qua diepte onbekende verstoringen in de bodem zijn afkomstig van de agrarische bewerking van de grond, de weg, sloten, grondophoging en door bebouwing van de 20^e eeuw. Nieuwe bodemingrepen, waaronder heipalen, zullen potentieel aanwezige archeologische vindplaatsen van alle perioden verstoren.

3.2 Selectieadvies

Hamaland Advies adviseert om een vervolgonderzoek uit te voeren in de vorm van een inventariserend booronderzoek (verkennende fase) met 6 boringen per ha. Gerelateerd aan het plangebied van 2.990 m² zijn dit minimaal 5 boringen. De boringen worden doorgezet tot 50 cm in de top van het Laagpakket van Walcheren, het niveau waarin sporen kunnen worden verwacht vanaf de Late Middeleeuwen en maximaal tot 2,5 m-mv (maximale verstoringdiepte). Oudere bewoningsniveaus liggen ver buiten het bereik van de te verwachten bodemingrepen (max. 2,5 m-mv voor kelders en funderingen). Een bodemverstoring door heipalen die niet meer bedraagt dan 1% van het netto bouwoppervlak wordt in de archeologie als toelaatbaar gezien. Voorafgaand aan het verkennend booronderzoek is een Plan van Aanpak opgesteld²⁸. Het Plan van Aanpak is op 23 november 2017 getoetst en akkoord bevonden door mw. drs. E. van Rooijen (NMF erfgoedadviseurs) namens gemeente Heemskerk.

²⁸ Van der Kuijl, 2017

4 Resultaten van het Booronderzoek

4.1 Werkwijze Booronderzoek

Op 24 november 2017 zijn conform Plan van Aanpak en SIKB BRL protocol 4003 rondom de bestaande bebouwing (voormalige school) op de onderzoekslocatie vijf (5) boringen gezet door E. van der Kuijl (senior KNA archeoloog / sr. KNA prospector). Conform de richtlijnen zijn de boringen regelmatig verspreid over de locatie met behulp van een verspringend driehoeksgrid en zijn de boringen buiten de aanwezige bebouwing doorgezet tot minimaal 25 cm in de C-horizont en maximaal 250 cm-mv (de maximale verstoringsdiepte). De exacte locaties zijn ingemeten met GPS. De eerste meter van het bodemprofiel is met een edelmanboor geboord (ø 7 cm). Daaronder is doorgegrut met een steekguts (ø 3 m) tot de maximale boordiepte. Bij boring 3 is vanaf 95 cm tot 160 cm-mv gebruik gemaakt van een zuigerboor (ø 5cm). Daaronder liep het fijne ophoogzand uit de boor.

Van alle boringen is de maaiveldhoogte afgeleid van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN2). Ten tijde van het onderzoek bestond de locatie uit groenstroken en een parkeerplaats. Het opgeboorde sediment is in het veld bodemkundig beschreven conform de NEN 5104 en de bodemclassificatie volgens De Bakker en Schelling (1989). Alle afzonderlijke bodemlagen zijn bij zand droog gezeefd over een metalen zeef met een maaswijdte van 4 mm en bij klei en veen versneden en verbrokken en daarna geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals fragmenten vuursteen, aardewerk, houtskool, verbrande leem, bot etc.

4.2 Resultaten

Geologie en Bodem

Voor de ligging van de boorpunten wordt verwezen naar Bijlage 3. De resultaten van de boringen (de boorbeschrijvingen) zijn opgenomen in Bijlage 4. De hoofdlijn van de bodemopbouw van de deels intacte profielen kan als volgt worden weergegeven (boring 4).

Diepte (cm – mv)	Samenstelling	Interpretatie
0-25	Bruin humeus fijn sitlig zand met wortels	Ap1; subrecente bouwvoor
25-80	Geelbruin gevlekt fijn siltig zand met schelpenresten	Ap2; subrecente ophoging
80-95	Bruingeel sterk gevlekt fijn sitlig zand met fijne schelpresten	Ap3; subrecente ophoging
95-120	Donkerbruin/grijs iets humeuze gevlekte zandige klei met fijne schelpresten	Ap4; oorspronkelijke (begraven) bouwvoor
120-160	Geelgrijs gevlekt fijn sitlig zand met roestvlekken en fijne schelpresten	Ap5; verploegde oorspronkelijke akkerlaag
160-250	Grijs fijn sterk siltig homogeen zand met schelpresten en iets onverteerde plantenresten	C1; Laagpakket van Walcheren

Interpretatie:

De basis van het bodemprofiel bestaat uit fijn sterk siltig zand met fijne schelpresten en plantenresten welke behoort tot de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren. Het betreft een (peri)mariene afzetting in een voormalige gebied met schorren en slikken (binnen-delta), waarbij ook plantengroei plaats kon vinden op de hogere delen. De bovenkant van dit pakket is bewerkt voor landbouwdoeleinden en wordt afgedekt door een bruingrijs pakket van humeuze gevlekte zandige klei, de oorspronkelijke bouwvoor. De top van de oorspronkelijke bouwvoor is in meerdere boringen aangetroffen op dieptes variërend van 80 cm-mv in boring 1 tot

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

125 cm-mv in boring 2. Daarboven is een pakket met een sterk wisselende samenstelling aangetroffen, bestaande uit sterk zandige gevlekte klei, schelprijke zandlagen en ophoogzand. Dit pakket dat gemiddeld circa 100 cm dik is, betreft een subrecent ophoogpakket dat in- of rond 1971 aangebracht is voorafgaand aan de realisatie van de voormalige school en de omliggende woonwijk. In boring 3 is tot op de maximale boordiepte uitsluitend ophoogzand aangetroffen. Deze boring bevindt zich aan de voorzijde van de voormalige school, naast de ingang.

Archeologie

Tijdens het booronderzoek zijn alle afzonderlijke zandlagen gezeefd over een metalen zeef met een maaswijdte van 4 mm en zijn alle kleilagen versneden en verbrokken. Hierbij zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

5 Conclusie en aanbeveling

5.1 Conclusie

Op grond van de bestudeerde bronnen kan geconcludeerd worden dat het plangebied een hoge trefkans heeft op archeologische resten van het Paleolithicum tot en met het Neolithicum en de periode van de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. Voor de overige perioden heeft het plangebied een lage archeologische verwachting. In - en in de omgeving van het plangebied is in oorsprong sprake van een binnendelta-vlakte. Archeologische sporen en vondsten hebben betrekking op sporen van prehistorische vindplaatsen en op agrarisch landgebruik en mogelijke rituele deposities van latere perioden. De conservering van de sporen in de lagergelegen delen van het estuarium is, door de natte omstandigheden goed. De verwachte sporen- en vondstdichtheid wordt als laag ingeschat.

Om het verwachtingsmodel te toetsen is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd.

De onderzoeksvragen uit het bureauonderzoek kunnen hiermee als volgt worden beantwoord:

- *Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?*

De basis van het bodemprofiel bestaat uit een binnendelta-vlakte van schorren en slikken waarbij een dik pakket grijze fijne sterk siltige laag zand is afgezet, met schelpresten en onverteerde plantenresten. Dit pakket behoort tot de Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren. De top van dit pakket is aangetroffen op een diepte variërend van 80 tot 125 cm-mv en is vermoedelijk in de Nieuwe Tijd en de Moderne Tijd bewerkt voor landbouwdoeleinden. Ten behoeve van de realisatie van de voormalige school en de omliggende woonwijk is de oorspronkelijke ondergrond met circa 100 cm grond opgehoogd van gemengde samenstelling. Afwisselend zijn sterk gevlekte gemengde zand- en kleilagen aangetroffen die sterk doorworteld zijn door later aangeplante bomen en struiken. De grondwaterspiegel bevond zich ten tijde van het onderzoek op een diepte variërend van 70 tot 100 cm-mv.

- *Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn?*

Uit het archeologische bodemonderzoek is gebleken dat de bovenste meter van het bodemprofiel bestaat uit subrecent (1971) opgebrachte grond. Daaronder is de oorspronkelijke bodemopbouw aangetroffen tot de maximale boordiepte van 250 cm-mv welke bestaat uit sterk siltig zand met schelpresten en onverteerde plantenresten. De top van dit pakket is omgeploegd/bewerkt voor landbouwdoeleinden, vermoedelijk in de Nieuwe Tijd en de Moderne Tijd, voorafgaand aan de bouw van de voormalige school. Er zijn echter geen aanwijzingen aangetroffen voor bodemvorming c.q. ontkalking of aanwezigheid van oudere cultuurlagen uit de Middeleeuwen of de Late Prehistorie.

- *Zijn, daar waar de bodem intact is, archeologische indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het onderzoeksgebied? Zo ja, wat is de aard en diepteligging ervan?*

Nee, er zijn bij de boringen met een (deels) intact bodemprofiel geen archeologische indicatoren aangetroffen (zie antwoord op de vorige vraag).

- *Zijn er archeologische lagen aangetroffen (cultuur- en afvallagen c.q. ophogingslagen)? Zo ja, wat is de aard, diepteligging en minimale en maximale dikte ervan?*

Nee, deze vraag is niet langer van toepassing door het ontbreken van archeologische lagen.

- *wat is de aard, diepteligging en minimale en maximale dikte ervan?*

N.v.t.

- *In welke mate stemmen de resultaten overeen met de verwachtingen?*

De lithostratigrafie van de bodem komt overeen met de verwachting uit het bureauonderzoek. De mogelijk te verwachten archeologische niveaus zijn echter niet aangetroffen.

5.2 Selectieadvies

Op basis van het uitgevoerde bureau- en veldonderzoek adviseert Hamaland Advies om geen vervolgonderzoek uit te laten voeren. Hoewel in het overgrote deel van het plangebied sprake is van een deels intact bodemprofiel vanaf een diepte van circa 100 cm-mv, zijn er geen sporen van bodemvorming of cultuurlagen of archeologische indicatoren aangetroffen. De kans dat met de voorgenomen bestemmingsplanwijziging en de daaruit voortvloeiende ontwikkelingen archeologische waarden verstoord worden is vrijwel nihil.

5.3 Voorbehoud

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk wijst Hamaland Advies erop dat dit selectieadvies nog niet betekent dat reeds bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen namelijk eerst moeten worden beoordeeld door het bevoegd gezag, de Gemeente Heemskerk (mw. E. Bot-Oostendorp) en diens archeologisch adviseur (NMErfgoed, mevr. drs. E. van Rooijen), die vervolgens een besluit neemt of vervolgonderzoek wel of niet noodzakelijk is.

Het uitgevoerde onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Het archeologisch onderzoek is erop gericht om de kans op het aantreffen dan wel vernietigen van archeologische waarden bij bouwwerkzaamheden in het plangebied te verkleinen.

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (Erfgoedwet 1-7-2016, art. 5.10 en 5.11) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *“Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister”*. Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort en de verantwoordelijke ambtenaar van de Gemeente Heemskerk (mw. E. Bot-Oostendorp).

Gebruikte literatuur

Rapporten

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus*. Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2004. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's*. Assen

Berendsen, H.J.A., 2008. *De vorming van het land, inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen (Fysische geografie van Nederland).

Kuipers S.F., 1991. *Bodemkunde*, Culemborg

Lange, S./E.A. Besselsen/H. van Londen, 2004: *Het Oer-IJ estuarium. Archeologische kennisinventarisatie (AKI)*. Amsterdam (AACpublicaties 12).

Lange, S. 2007, *Inventariserend veldonderzoek in de Componistenwijk: plangebieden Chopinstraat' en 'Mozartstraat', gemeente Heemskerk (Noord-Holland)*, 25 AACnotities versie 2.0, definitief, Amsterdam

Stiboka / Rijks Geologische Dienst, 1977; *Toelichting op de legenda van de geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000*. Wageningen en Haarlem.

Tol, drs. A. et al., 2012; *Leidraad inventariserend veldonderzoek Deel: Verkennend booronderzoek*, 4 december 2012, versie 2.0 vastgesteld door het CCvD Archeologie. Gouda.

Geraadpleegde websites

<http://zoeken.cultureelerfgoed.nl>; Archis3 voor informatie over vondsten, onderzoeken, Bonneblad, minuutplan 1811-1932 en OAT, geomorfologie, bodem, grondwater, RD-coördinaten, hoogtekaart, kadaster, luchtfoto 2009
<https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/> voor doen van melding
www.oldmapsonline.org voor oude kaarten van voor 1800
www.topotijdreis.nl voor informatie historische kaarten vanaf 1845
www.dans.easy.nl voor rapporten
www.dinoloket.nl voor informatie over ondergrondse boringen
www.bodemloket.nl voor bodemkwaliteitsgegevens
<http://www.ikme.nl> voor de kaart van militair erfgoed
<https://www.heemskerk.nl/leven-en-wonen/bouwen-en-wonen/monumenten-en-archeologie/archeologie/> voor gemeentelijk archeologiebeleid
<http://awn-beverwijk-heemskerk.nl> voor geschiedenis Heemskerk

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

BIJLAGEN

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

Bijlage 1: Plangebied in het rode kader

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

Afbeelding 11: Plangebied op de kadastrale kaart, met het plangebied in het rode kader (Archis3).

Afbeelding 12: Plangebied op de bestemmingsplankaart, met het plangebied in het rode kader (www.ruimtelijkeplannen.nl). Het plangebied heeft de bestemming maatschappelijk (bruin) en dubbelbestemming waarde archeologie 4 (++)

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

Bijlage 2: Overzicht van archeologische en geologische perioden

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

Ouderdom in jaren	Chronostratigrafie					MIS	Lithostratigrafie			
11.755 12.745 13.675 14.025 15.700 29.000 50.000 75.000 115.000 130.000 370.000 410.000 475.000 850.000 2.600.000	Kwartair	Pleistoceen	Laat	Holoceen		1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviaal)		Formatie van Boxtel	Formatie van Beegden
				Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas (koud)	2	Formatie van Kreftenheye			
					Allerød (warm)					
					Vroege Dryas (koud)					
					Bølling (warm)					
					Laat-Pleniglaciaal					
				Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Midden-Pleniglaciaal	3		Formatie van Kreftenheye		
					Vroeg-Pleniglaciaal	4				
					Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)					
						5b				
						5c				
						5d				
				Eemien (warme periode)		5e		Eem Formatie		
								Formatie van Drente		
				Saalien (ijstijd)		6		Formatie van Urk		
		Holsteinien (warme periode)								
		Elsterien (ijstijd)								
Cromerien (warme periode)			Formatie van Sterksel							
Pre-Cromerien										

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

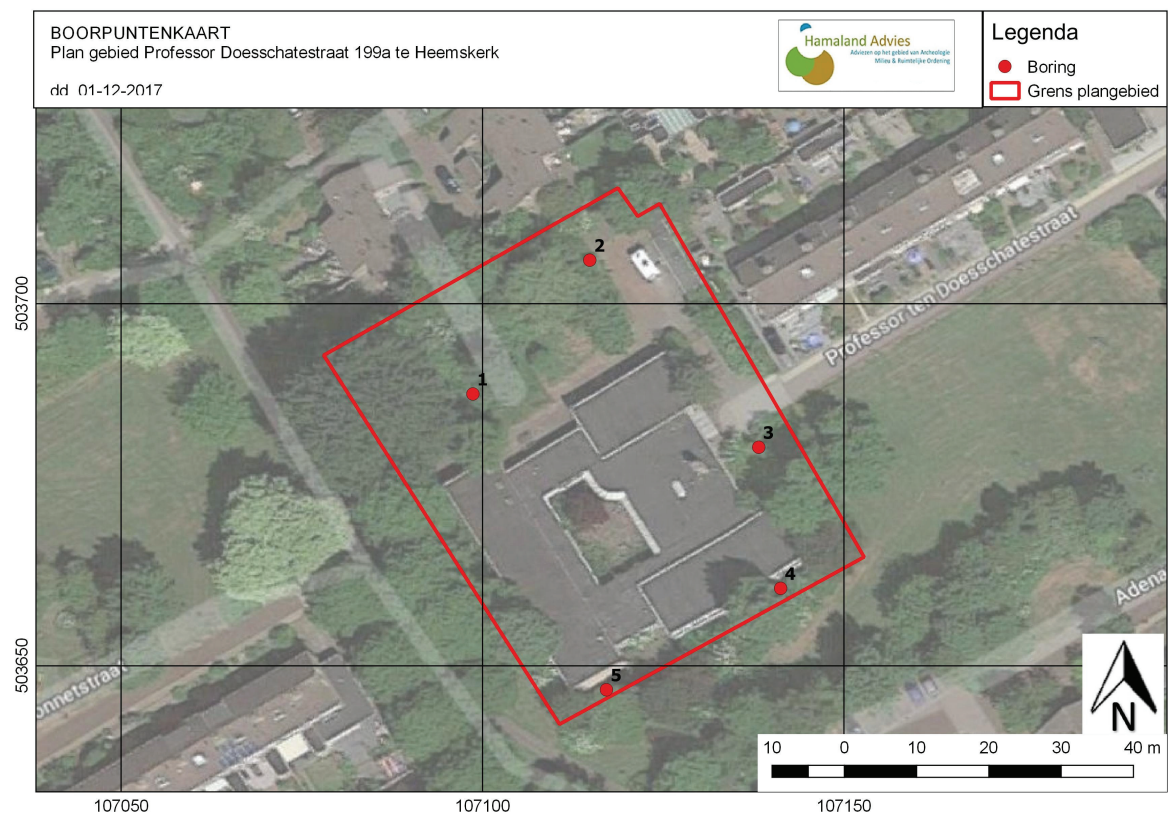
Cal. jaren v/n Chr.	¹⁴ C jaren	Chronostratigrafie		Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden			
1950	0	Laat	Subatlanticum koeler vochtiger	Vb2	Loofbos eik en hazelaar overheersen haagbeuk veel cultuurplanten rogge, boekweit, korenbloem	Nieuwe tijd			
1500				Vb1		Middeleeuwen			
450 0 12				Va		Romeinse tijd			
800	815	Midden	Subboreaal koeler droger	IVb	Loofbos eik en hazelaar overheersen beuk>1% invloed landbouw (granen)	IJzertijd			
2000	2650			IVa		Bronstijd			
3755	5000		Vroeg	Atlanticum warm vochtig	III	Loofbos eik, els en hazelaar overheersen in zuiden speelt linde een grote rol	Neolithicum		
4900		Boreaal warmer					II	den overheerst hazelaar, eik, iep, linde, es	Mesolithicum
5300									
7020	8000	Laat-Pleistoceen Weichselien (ijstijd)	Laat- Weichselien (Laat- Glaciaal)	Late Dryas	LW III	parklandschap	Laat-Paleolithicum		
8240	9000			Allerød	LW II	dennen- en berkenbossen			
11.755	10.150			Vroege Dryas	LW I	open parklandschap			
12.745	10.800			Bølling		open vegetatie met kruiden en berkenbomen			
13.675	11.800		Midden- Weichselien (Pleniglaciaal)			perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra	Midden-Paleolithicum		
14.025	12.000							Vroeg- Weichselien (Vroeg- Glaciaal)	
15.700	13.000	Eemien (warme periode)		loofbos					
35.000		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)			Vroeg-Paleolithicum			
75.000									
115.000									
130.000									
300.000									

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenberghe (1985) en De Mulder *et al.* (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder *et al.* (2003). Mariene isotop stadium (MIS) volgens Bassinot *et al.* (1994). Atmosferische data volgens Stuiver *et al.* (1998). Zuurstofisotop calibratie (OxCal) versie 3.9 Bronk Ramsey (2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kien (2005).

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

Bijlage 3: Boorpuntenkaart

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

Project : BO en IVO Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/171684

Bijlage 4: Boorlegenda en boorstaten (separaat bijgevoegd)

SMART

Boorstatenlegenda

Classificaties volgens de (Lutum+Silt)-Zand-Grind-driehoek

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig
Grind als toevoeging	
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

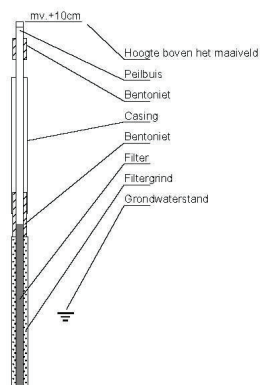
Classificaties volgens de OS-Lutum-(Silt+Zand)-driehoek

	Mineraalarm veen
	Veen, zwak kleilig
	Veen, sterk kleilig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig
Veen als toevoeging	
	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus

Laagaanduidingen

	Laag zonder dikte (folie, gesoek)
	Proefsleuf (PS)
	Boorgat afgesloten
ww: 15 l	Hoeveelheid werkwater

Peilbuizen

Classificaties volgens de Lutum-Silt-Zand-driehoek

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig
Zand	
	Zand, kleilig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig
Leem	
	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

Bijzondere lagen

	Grind
	Asfalt
	Granulaat
	Slakken
	Tegel
	Bestrating
	Water
	Slib
	Anders

Monsters

	Geroerd grondmonster
	Steekbus

Detectie

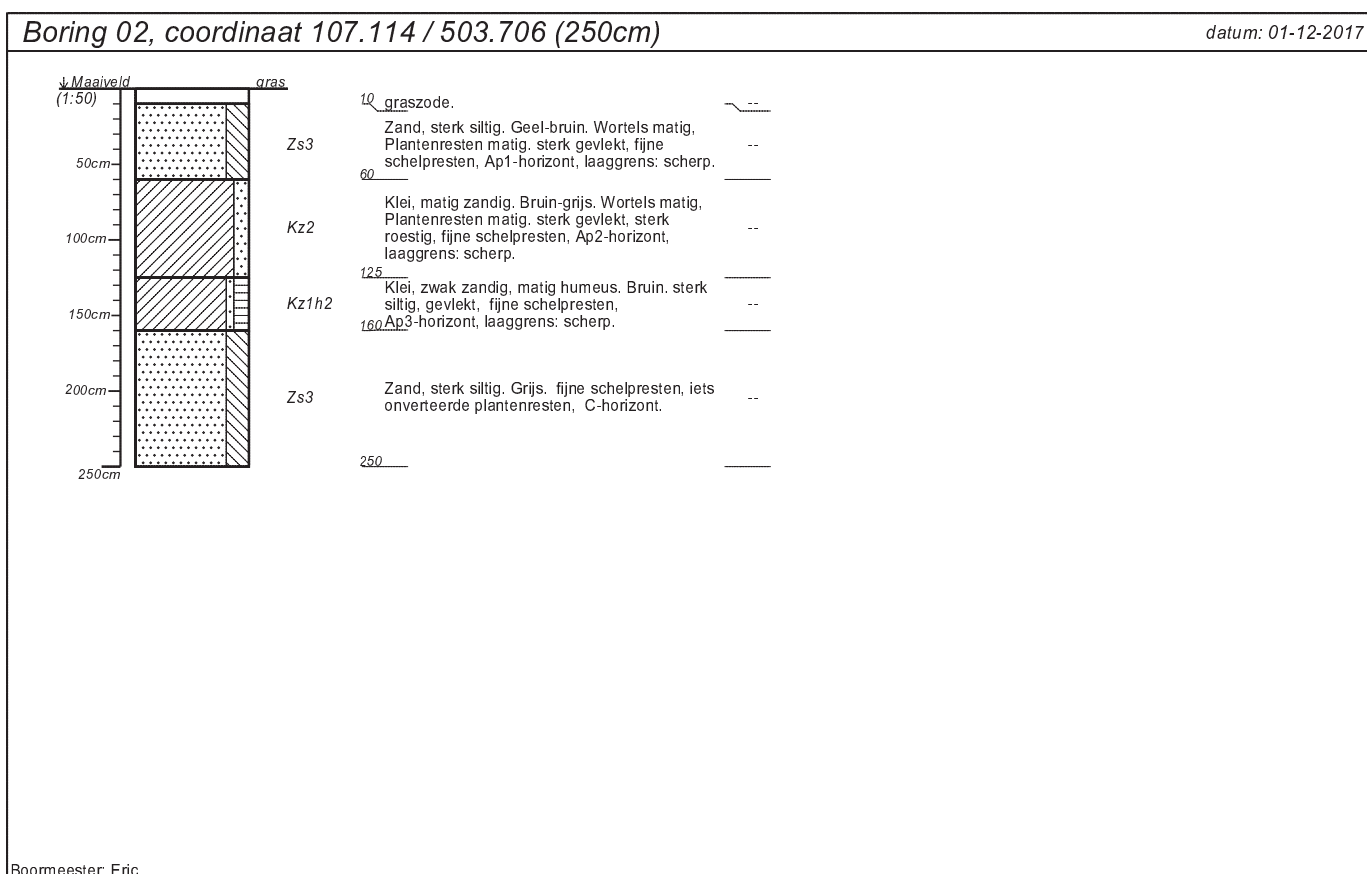
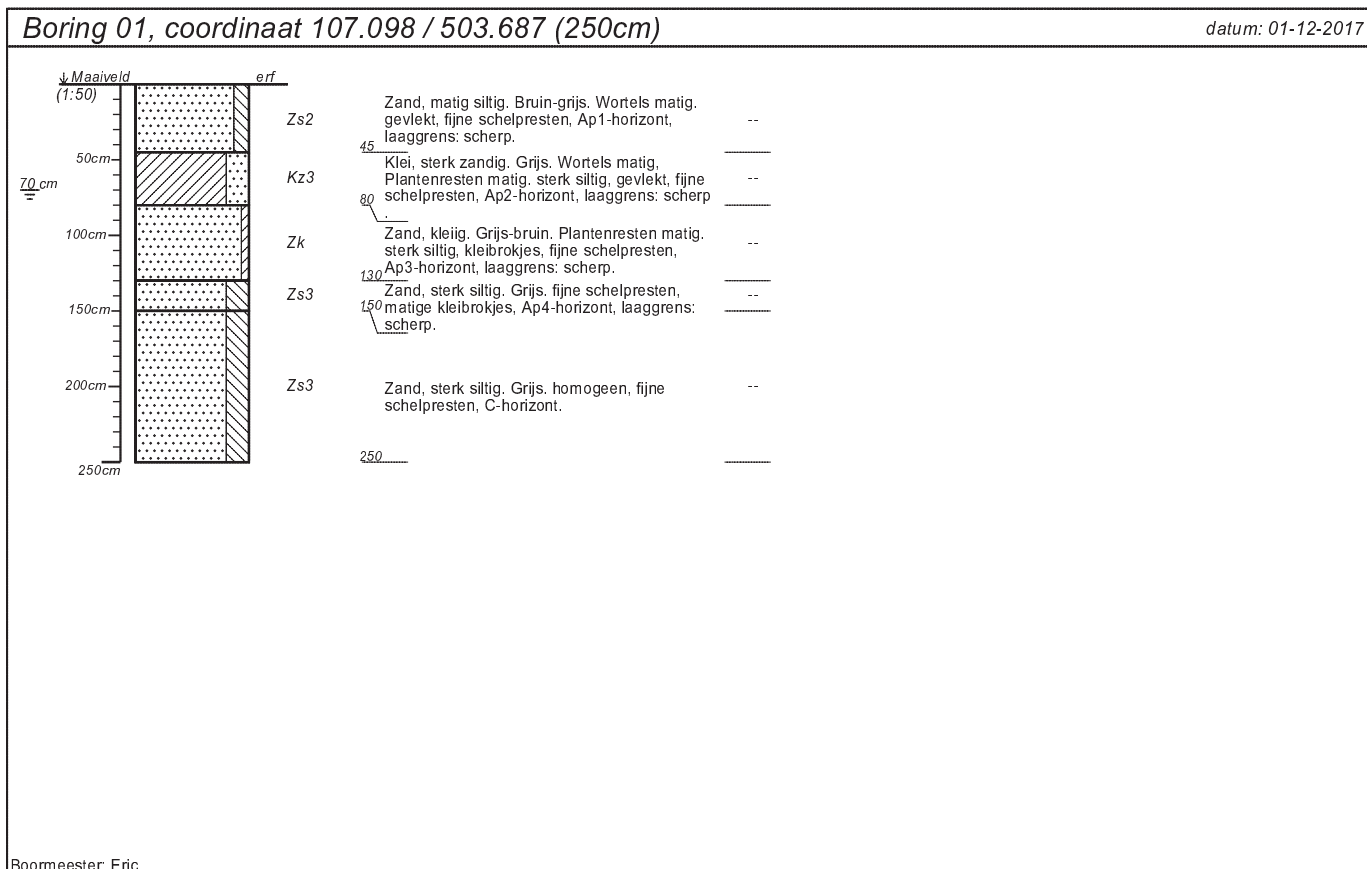
Oliefwater-reactie

- 1 = zwak
- 2 = matig
- 3 = sterk
- 4 = uiterst

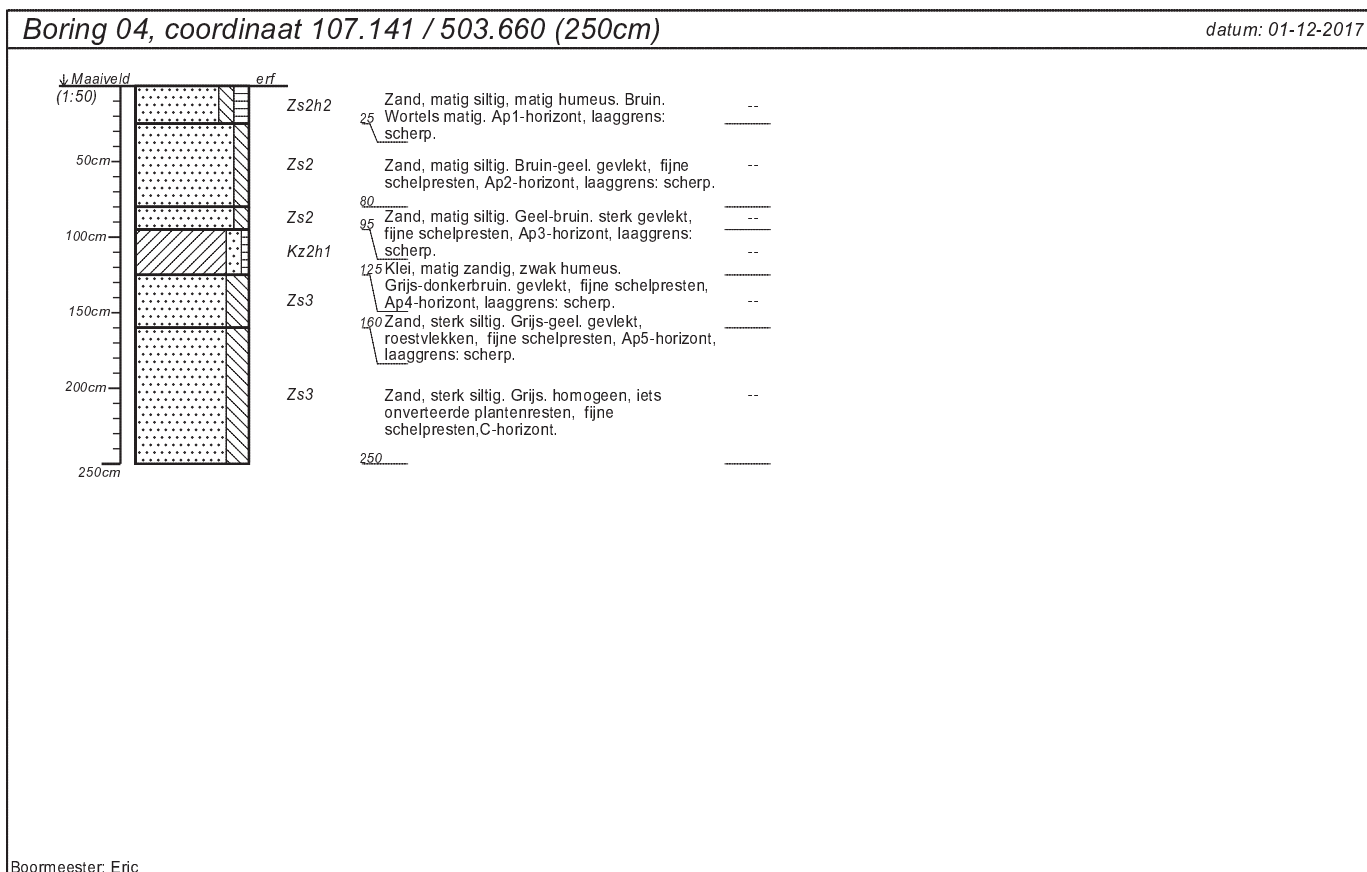
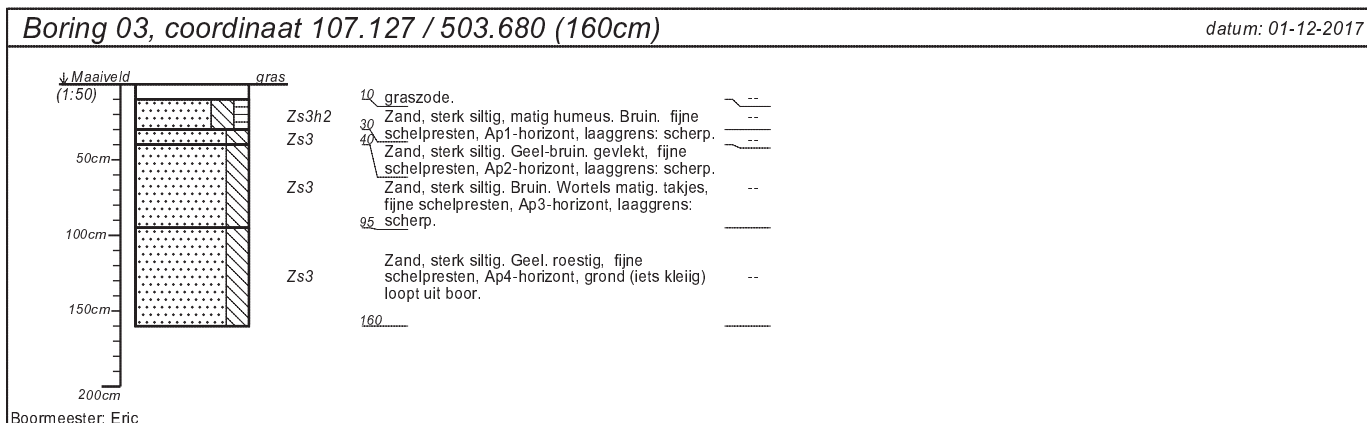
PID waarden

- < 0,2 ppm
- 0,2 - 1,0 ppm
- 1,0 - 2,0 ppm
- 2,0 - 10 ppm
- > 10 ppm

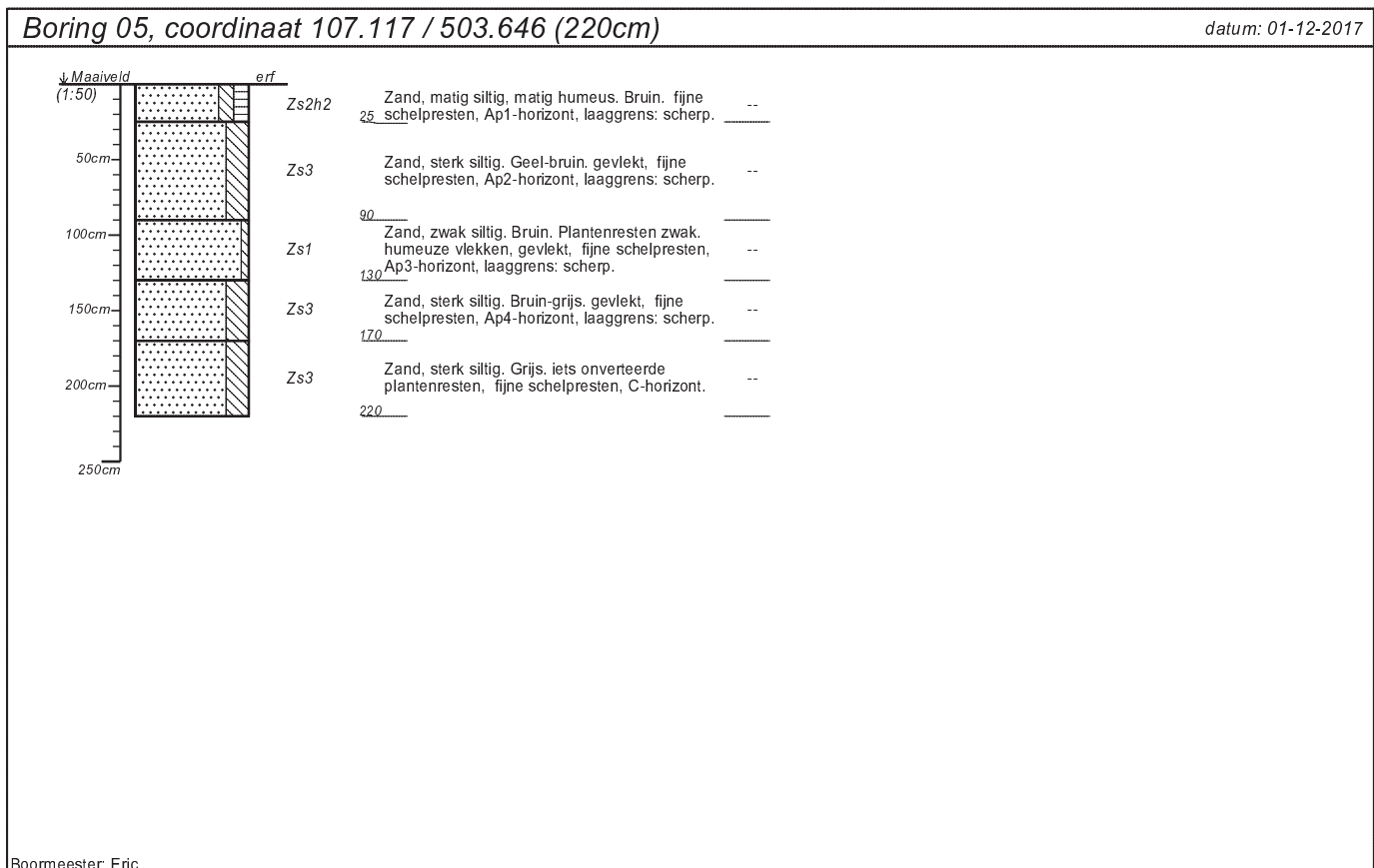
getekend volgens NEN 5104

projectnummer 2071684	blad 1/3	locatieadres Prof. van Doesschatestraat 199A	 Hamaland Advies Adviezen op het gebied van Archeologie Milieu & Ruimtelijke Ordening
locatie Plangebied Prof. Doesschatestraat			
opdrachtgever SGS Search Ingenieursbureau BV		postcode / plaats Heemskerk, gemeente Heemskerk	
bureau Hamaland Advies Bureau		land Nederland	

projectnummer 2071684	blad 2/3	locatieadres Prof. van Doesschatestraat 199A	 Hamaland Advies Adviezen op het gebied van Archeologie Milieu & Ruimtelijke Ordening
locatie Plangebied Prof. Doesschatestraat			
opdrachtgever SGS Search Ingenieursbureau BV		postcode / plaats Heemskerk, gemeente Heemskerk	
bureau Hamaland Advies Bureau		land Nederland	

projectnummer 2071684	blad 3/3	locatieadres Prof. van Doesschatestraat 199A	 Hamaland Advies Adviezen op het gebied van Archeologie Milieu & Ruimtelijke Ordening
locatie Plangebied Prof. Doesschatestraat			
opdrachtgever SGS Search Ingenieursbureau BV		postcode / plaats Heemskerk, gemeente Heemskerk	
bureau Hamaland Advies Bureau		land Nederland	

datum: 11 januari 2018
onderwerp: Goedkeuring Archeologisch onderzoek
Prof. van Doesschatestraat 199a
onze referentie: Z/2017/253650 UD/2017/176871
uw referentie: Projectnummer 171684
voor informatie: E.M.H. Bot-Oostendorp
direct nummer: 0251 256 680
aantal pagina's: 1

SGS Search Ingenieursbureau B.V.
Dhr. B. van Erp
Meerstraat 2
5473 AA HEESWIJK-DINTHER

Geachte heer Van Erp,

Op 14 december 2017 hebben wij ter beoordeling het volgende archeologisch onderzoeksrapport ontvangen:

Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Archeologie Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk, Gemeente Heemskerk, Hamaland Advies, Projectnummer 171684, d.d. 13 december 2017.

Het rapport voldoet aan de geldende normen en geeft een goed beeld van de archeologische verwachting.

Het onderzoek heeft aangetoond dat er een archeologische verwachting is in het gebied voor de aanwezigheid van resten uit verschillende perioden. De oudste te verwachten sporen liggen zeer diep (meer dan 20 meter). Dit niveau zal niet onevenredig worden verstoord bij de ontwikkeling van dit plangebied en is dus niet aanvullend onderzocht.

Vanwege de voor nederzettingen relatief ongunstige landschappelijke ligging gaat het in het plangebied waarschijnlijk om vindplaatsen met een lage sporen- en vondstendichtheid; vooral akkers, misschien rituele deposities en andere off-site fenomenen. In de Romeinse tijd kan mogelijk toch een nederzetting worden verwacht.

Uit het verkennend booronderzoek is gebleken dat het terrein voor de aanleg van de school (en waarschijnlijk de hele woonwijk) is opgehoogd met ca. 80 tot 1.25m grond. Naast de ingang van de school is ophoogzand aangetroffen tot een diepte van 1.6 m (maximale boordiepte van deze boring). Daaronder is de oude bouwvoor aangetroffen. Onder de oude bouwvoor bevindt zich tot op een diepte van 1.6 meter een akkerlaag uit de nieuwe en moderne tijd. Tot op deze diepte zijn dus geen intacte archeologische resten te verwachten. In het onderliggende pakket (de intacte natuurlijke bodem) zijn geen aanwijzingen gevonden voor bodemvorming of de aanwezigheid van cultuurlagen. De archeologische verwachting kan worden bijgesteld naar: lage archeologische verwachting. De kans dat er archeologische waarden worden verstoord door de ontwikkeling van het terrein is klein. Er wordt daarom in het rapport geadviseerd om geen vervolgonderzoek te laten uitvoeren.

Wij kunnen ons vinden in de conclusie en aanbevelingen in het rapport en gaan akkoord met het rapport.

(Selectie)besluit:

Wij hebben besloten het volgende rapport goed te keuren:

Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek Archeologie Plangebied Prof. van Doesschatestraat 199a te Heemskerk, Gemeente Heemskerk, Hamaland Advies, Projectnummer 171684, d.d. 13 december 2017.

Gezien het bovenstaande gaan wij akkoord met het advies om voor het betreffende plangebied af te zien van archeologisch vervolgonderzoek. Mochten er ondanks de lage verwachting toch archeologische resten worden aangetroffen, dan geldt daarvoor een meldingsplicht.

Graag wijzen wij u nog op het volgende:

De 'adviseur bevoegd gezag' is NMF Erfgoedadvies. De letter 'F' ontbreekt in de naam.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u binnen zes weken na de verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen. U stuurt dit bezwaarschrift per brief of fax aan burgemeester en wethouders, Postbus 1, 1960 AA Heemskerk. Indien u in het bezit bent van een DigiD-inlogcode kunt u bezwaar maken via www.heemskerk.nl. Een bezwaarschrift kan niet per e-mail worden ingediend.

In uw bezwaarschrift moet u in ieder geval vermelden:

- uw naam, adres en telefoonnummer;
- de datum waarop u het bezwaarschrift schrijft;
- een omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar wilt maken (of u stuurt een kopie van het besluit mee);
- de redenen waarom u bezwaar maakt;
- uw handtekening.

Tijdens de bezwaarschriftprocedure kunt u, als onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen dat vereist, om een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter van de rechtbank Noord-Holland, locatie Haarlem, Postbus 1621, 2003 BR Haarlem, of digitaal via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>.

Hoogachtend,
namens burgemeester en wethouders,

E.M.H. Bot-Oostendorp
Beleidsmedewerker Monumenten & Archeologie